

Európai uniós kislexikon

SZAVAK ÉS KIFEJEZÉSEK
AZ EURÓPAI INTEGRÁCIÓBAN,
FONTOSABB RÖVIDÍTÉSEK

Budapest 2002

EURÓPAI UNIÓS KISLEXIKON
SZAVAK ÉS KIFEJEZÉSEK AZ EURÓPAI INTEGRÁCIÓBAN,
FONTOSABB RÖVIDÍTÉSEK

ACQUIS COMMUNAUTAIRE (KÖZÖSSÉGI VÍVMÁNYOK)

Az Európai Unió jogszabályainak összessége. Az új belépőknek vállalniuk kell, hogy a csatlakozás pillanatától vagy hosszabb-rövidebb átmeneti idő után átveszik és alkalmazzák ezeket.

ACQUIS SCREENING

Az a folyamat, melynek során egy csatlakozni kívánó ország és az Európai Bizottság szakértői a csatlakozási tárgyalások keretében megvizsgálják, hogy az ország jogrendje milyen fokon és mely pontokon felel meg az uniós jogszabályoknak, illetve mely területek igényelnek további közelítést.

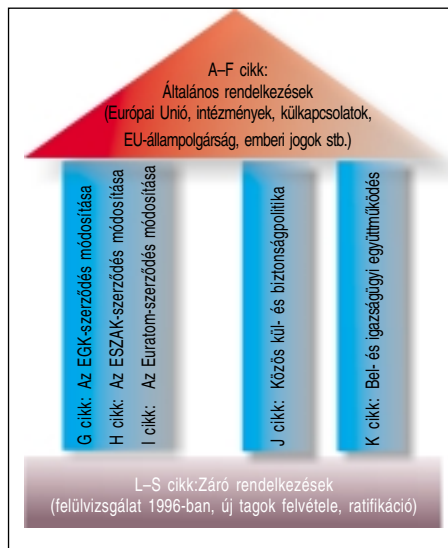
AGENDA 2000

Az Agenda 2000 elnevezésű dokumentumot hosszú vita után 1999. március 26-án a berlini csúcson fogadták el az Unió állam- és kormányfői. A dokumentum a XXI. századba átlépő Unió képét vázolja fel, amelynek választ kell adnia olyan új kihívásokra, mint a bővítés, a globalizáció, a versenyképesség javítása, a munkanélküliség magas szintjének mérséklése, a negatív demográfiai kilátások kezelésének igénye, a külkapcsolati rendszer fokozottabb összehangolása és hatékonyságának növelése. A dokumentum a 2000-tól 2006-ig terjedő időszakra elkülönítve határozza meg (5+1 országra vetítve) a kibővítéssel kapcsolatos költségeket és az EU költségvetési alapelveit is.

A HÁROM PILLÉR

A Maastrichti Szerződés az Európai Uniót három „pillérré” építi fel: az Európai Közösségekre, mely a korábbi három Közösséget (EK, Montánunió, Euratom) foglalja magába, a közös kül-

és biztonságpolitikára, valamint a bel- és igazságügyi együttműködésre. Az első pillér közösségi szintű, az utóbbi kettő pedig kormányközi alapon működik.

ALAPSZABADSÁGOK

A belső piac lényegét a négy alapszabadság adja. Ezek: az áruk, a szolgáltatások, a tőke és a személyek szabad, akadálymentes áramlása a tagállamok között.

ALAPSZERZŐDÉSEK

Az Európai Szén- és Acélközösséget (1951), az Európai Gazdasági Közösséget (1957), az Európai Atomenergia Közösséget (1957) megalapító szerződések, az Egységes Európai Okmány (1986), a Maastrichti Szerződés (1992), valamint az Amszterdami Szerződés (1997) összefoglaló neve. A Nizzai Szerződést, mely szintén az EU és EK szerződéseket mó-

BIZTOSOK

Az Európai Bizottság tagjai (franciául commissaire, angolul commissioner), akik területükön felelnek a Bizottság munkájának irányításáért. Jelenleg 20 biztos van, közülük egy elnök és egy alelnök.

BLOKKOLÓ KISEBBSÉG

A minimális szavazatok száma, mely a minősített többségi szavazásnál a döntés elfogadásának megakadályozásához kell. A 15 jelenlegi tagállam esetén az Európai Tanácsban a 87 szavazatból 26 kellene a döntés elutasításához. A britek nyomására 1995-ben bevezetett „ioanninai kompromisszum” alapján azonban az ún. blokkoló kisebbség már 23 és 25 közötti ellenszavazattal elérheti a döntés elhalasztását.

CASSIS DE DIJON

Az Európai Bíróság 1979-ben tárgyalta esete alapján egy tagországban jogszé-
rően gyártott és forgalmazott terméket minden korlátozás nélkül lehet egy másik tagállamban forgalomba hozni. Ezt az elvet nevezik a termelési szabványok kölcsönös elismerésének, ami elengedhetetlen ahhoz, hogy megvalósulhasson a négy szabadság egyike, a termékek szabad áramlásának elve.

CSATLAKOZÁSI TÁRGYALÁSOK

A csatlakozni kívánó ország és az EU között több szinten folyó tárgyalások, amelyek során azt vizsgálják, hogy az adott ország milyen mértékben felel meg a csatlakozás követelményeinek. A tárgyalásokon dől el, hogy mi kerül a csatlakozási szerződésbe, és, hogy mely kötelezettségek teljesítése alól kér a csatlakozni kívánó ország átmeneti

mentességet. A legmagasabb a miniszteri szintű tárgyalási forduló, a legalacsonyabb szintet pedig az adott ország és az EU szakértőinek egyeztető tárgyalásai jelentik. (A magyar csatlakozási tárgyalások ünnepélyes megnyitására 1998 márciusában került sor. Az érdemi csatlakozási tárgyalások 1998. november 10-e óta folynak az Európai Unióval.)

DELORS-TERV

A Gazdasági és Monetáris (Pénzügyi) Unió (EMU) létrehozásának háromlépcsős terve (1989). Az első szakasz, amely a tőkemozgást liberalizálta, és szorosabb koordinációt helyezett kilátásba e területen, 1990. július 1-jén indult. A második lépcső (1994. jan. 1.–1999. jan. 1.) fő feladata az Európai Központi Bank létrehozása volt. A harmadik lépcső a tényleges Gazdasági és Monetáris (Pénzügyi) Unió kialakítása, melynek alapvető feltétele a tagországok valutaárfolyamainak végleges rögzítése és az új közös pénz, az euró bevezetése.

DEMOKRÁCIADEFICIT

(Sok forrásban: „demokratikus deficit”). Az EU-val szemben támasztott aggodalmak egyike: az Európai Parlament nem rendelkezik olyan széles körű jogosítványokkal a közös intézmények (a Tanács és a Bizottság) ellenőrzésére, mint a nemzeti parlamentek a saját kormányuk fölött. Az uniós állampolgárok képvisellete csak többszörösen közvetetten biztosított, a döntések meghozatalában a kinevezett bürokraták vesznek részt.

DEROGÁCIÓ

(ÁTMENETI MENTESSÉG IRÁNTI IGÉNY)

Felmentés; valamely tagország átmenetileg vagy tartósan mentesül bizonyos, a közösségi vívmányok átvételével kapcsolatos kötelezettségek teljesítése alól.

EGYSÉGES EURÓPAI OKMÁNY

Az EK addigi alapszerződéseit nagymértékben továbbfejlesztő okmány, mely maga is az EK egyik elsődleges jogforrása. 1986-ban írták alá, 1987. július 1-jén lépett hatályba. Az „egységes” jelző arra utal, hogy az EK és az 1969 óta folyó európai politikai együttműködés kereteit egyaránt szabályozza.

ELŐCSATLAKOZÁSI ALAPOK

Pénzügyi források, melyeket az Európai Unió biztosít a tagjelölt államok számára a csatlakozáshoz való felkészüléshez. A három alap a PHARE, az ISPA és a SAPARD működése hasonló a tagállamok számára hozzáférhető strukturális és kohéziós alapok működéséhez.

EURÓPAI BERUHÁZÁSI ALAP

Az Európai Beruházási Bank forrásaiából 1992-ben létrehozott alap feladata a tagállamok gazdasági növekedésének és munkahelyteremtésének támogatása. A 2 Mrd ECU-s alapnak összesen kb. 10 Mrd ECU-nyi beruházáshoz kell hozzájárulnia.

EURÓPAI BÍRÓSÁG (1. intézmények)

EURÓPAI BIZOTTSÁG (1. intézmények)

EURÓPAI FEJLESZTÉSI ALAP

Ebből az 1957-ben létrehozott alaptól támogatja az EU a fejlődő országokat (Loméi Konvenciók), mely nem közösségi költségvetésből, hanem a tagállamok közvetlen hozzájárulásából működik. A támogatott célok: termelő és szociális beruházás, műszaki együttműködés, a fejlődő országok külföldi értékesítésének elősegítése, szükség esetén segélyezés. Az alapot ötvenente töltik föl.

EURÓPAI IFJÚSÁGI KÖZPONTOK

Európai ifjúsági szervezetek részére szemináriumokat, tanfolyamokat szervező intézmények, amelyek e szervezetek közötti kapcsolatfelvételt ösztönzik. Az egyik központ Budapesten található. Az Európai Ifjúsági Központok az *Európa Tanács* intézményei.

EURÓPAI KÖZPONTI BANK

Az 1998-ban felállított intézmény az Európai Monetáris Unió jegybankja, melynek elsődleges feladata a közös monetáris politika ellátása, az euró működtetése és stabilitásának megőrzése. Székhelye Frankfurtban van.

EURÓPAI MEGÁLLAPODÁSOK

A kelet-közép-európai országokkal megkötött társulási megállapodások. Megkülönböztető sajátosságuk a hagyományos társulási szerződésektől, hogy célként tartalmazzák a társulási viszonyt létesítő országok későbbi csatlakozását. A Magyarországgal kötött Európai Megállapodás 1994. február 1-jén

lépett hatályba. A megállapodás célja az ipari termékek szabad kereskedelmének megteremtése, a tőke, a szolgáltatások, a munkaerő-áramlás, valamint a letelepedés fokozatos liberalizálása és együttműködési célok megvalósítása egyéb területeken. A megállapodást hatálybalépése óta három újabb szerződés is módosítja, így a szerződések mára egy kiterjedt rendszert alkotnak. Európai Megállapodást a következő országokkal kötötték: Csehország és Szlovákia, Lengyelország (1991), Bulgária és Románia (1993), Észtország, Lettország, Litvánia, Szlovénia (1995).

EURÓPAI MONETÁRIS RENDSZER

Az EU-tagállamok pénzügyi (elsősorban valutáris) együttműködésének rendszerre. 1979-ben alapították. Fő célja a valutaárfolyamok ingadozásának szűk keretek között tartása. Lényeges elemei a közös elszámolási egység (az ECU), az árfolyamrendszer, valamint az annak működését támogató pénzalapok. Az euró bevezetésével veszített korábbi jelentőségéből, ugyanis azóta csak az euró és az eurózónán kívüli tagállamok valutáinak kapcsolatát szabályozza.

EURÓPAI OMBUDSMAN

Az Európai Parlament által választott Ombudsmanhoz az uniós állampolgárok, társadalmi szervezetek és vállalatok fordulnak a közösségi intézmények eljárásaiban tapasztalt adminisztratív hiányosságokkal, hibákkal kapcsolatos panaszaikkal. Az Ombudsman feladata, hogy kivizsgálja ezeket a panaszokat, és amennyiben jogosnak találja a sérelmet, továbbítja jelentését a Parlament és az érintett intézmény felé.

EURÓPAI PARLAMENT (I. intézmények)

EURÓPAI SZÁMVEVŐSZÉK

(I. intézmények)

EURÓPAI TANÁCS

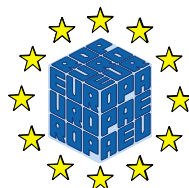
(I. intézmények/Tanács)

EURÓPAI UNIÓ

Az európai integráció új szervezeti kerete, melyet a Maastrichti Szerződés hozott létre (I. „a három pillér”). Csúpan az Európai Közösségek rendelkeznek nemzetközi jogalanyisággal, az Európai Unió nem, ezért használjuk következetesen az Európai Közösségek elnevezést sok esetben.

AZ EURÓPAI UNIÓ JELKÉPEI

A nemzetállamokhoz hasonló módon az EU is használ hivatalos jelképeket, szimbólumokat, hogy erősítse az állampolgárok EU- és európai azonosulását. 1986 óta használja az Európa Tanács kék zászlaját, benne körben elhelyezkedő, 12 ötágú aranycsillag. (A tizenkettes szám a tökéletességet, teljességet szimbolizálja, nem egyezik meg a tagállamok számával!) Az EK „himnusza” Ludwig van Beethoven IX. szimfóniájának Örömdája. Az Európai Mozgalom saját jelképe a fehér zászló, benne zöld E betű. További szimbólumok az évente átadott Európa-díjak, a belső határokon található Európa-címerek (a nemzetállamok címerei helyett), az európai útleveél és a május 9-i Európa Nap.

EURÓPA NAP

Május 9-én ünneplik az Unió minden tagállamában a hivatalos Európa Napot annak emlékére, hogy Schuman francia külügyminiszter 1950. május 9-i nyilatkozatában javaslatot tett az Európai Szén- és Acéllközösség létrehozására.

EURÓPA TANÁCS

(Council of Europe)

1949-ben létrehozott, főként Európa-politikai, emberjogi kérdésekkel foglalkozó kormányközi szervezet. Székhelye Strasbourg. (Nem tévesztendő össze az Európai Tanáccsal, mely az Európai Közösségek egyik intézménye!)

EURÓ

Az Európai Unió új, egységes fizetőeszköze. A közös valuta bevezetéséről szóló döntést az Európai Unió tagországainak képviselői 1992 februárjában írták alá a hollandiai Maastrichtban. 1995 decemberében az Európai Tanács madridi ülésén született döntés arról, hogy a közös pénz neve euró lesz. Az eurót, mint számlapénzt, 1999. január 1-jén vezették be azokban az európai uniós tagországokban, amelyek megfeleltek a Maastrichtban megszabott feltételeknek. 2002. január 1-jén az euró a készpénzforgalomban is megjelent, és két hónapon belül a 12 EMU-tagállamban felváltotta a nemzeti valutákat. A közös valuta előnyeit a külkereskedelmi tevékenységgel foglalkozó vállalatok mellett érzik azok is, akik az Unió területén belül utazni szeretnének, hiszen egyik országból a másikba átutazva nem kell pénzváltással foglalkozniuk.

EUROPOL (EURÓPAI RENDŐRSÉGI HIVATAL)

Az 1999-ben létrehozott szervezet célja az európai rendőrségi együttműködés elősegítése a szervezett bűnözés elleni küzdelemben. A hágai központú hivatal elsősorban információ- és tapasztalatcseré útján valósítja meg feladatait.

ÉVES JELENTÉS

(Regular Report)

Az 1997-ben közzétett véleményét követően az Európai Bizottság minden évben ún. országjelentést készít a társult országok csatlakozásra való felkészültségéről.

FEHÉR KÖNYV

Az angol törvény-előkészítési gyakorlatból átvett sajátos „műfaj”: valamely nagy horderejű kérdés tervezett kezelési módjáról készült átfogó elemzés, amely iránymutatásul szolgál a későbbi jogszabályalkotás számára.

FŐIGAZGATÓSÁG

(Directorate General – DG)

Az Európai Bizottságon belül a 20 biztos alá tartoznak a főigazgatóságok, melyek mindegyike saját szakterülettel foglalkozik. Mivel általában több főigazgatóság van mint biztos, gyakran egy biztos irányítása alá több főigazgatóság is tartozik.

GAZDASÁGI ÉS MONETÁRIS (PÉNZÜGYI) UNIÓ

(*Economic and Monetary Union – EMU*)

A gazdasági integráció harmadik és egyben legmagasabb fokozata. Azt a szintet jelöli, amelyen nem csak az áruk, a szolgáltatások, a munkaerő és a tőke piacain nincsenek korlátozások, hanem az érintett országokban azonos a monetáris politika, és törekednek a költségvetési politika harmonizációjára is. A Gazdasági és Monetáris (Pénzügyi) Unió legfejlettebb szintjén megszűnnek a nemzeti pénznemek, és a tagországok közös valutát használnak.

HELSINKI CSOPORT

A csatlakozásra váró államok közül ebbe a csoportba soroljuk Bulgáriát, Lettországot, Litvániát, Máltát, Romániát és Szlovákiát. A csoport elnevezését arról kapta, hogy ezen országok vonatkozásában az Európai Unió az 1999. decemberi helsinki csúcson döntött a csatlakozási tárgyalások megkezdéséről.

HIVATALOS NYELVEK

Angol, dán, finn, francia, görög, holland, német, olasz, portugál, spanyol, svéd. Az EU minden jogszabályát valamennyi hivatalos nyelvre lefordítják. Az EU alkalmazottainak ezért több mint ötöde(!) tolmács vagy fordító. Az alacsonyabb szintű tanácskozásokon azonban gyakran az angol és a francia a munkanyelv. Az Európai Bíróság bírái kizárólag franciául tanácskoznak.

INTEGRÁCIÓ

Az a folyamat, amelynek során több nemzetgazdaság összekapcsolódik, a köztük lévő különbség mindinkább eltűnik, az egymás közti gazdasági (majd később egyéb) kapcsolatok is mindinkább közelítik az országon belüli kapcsolatok sajátosságait.

INTÉZMÉNYEK

Az Európai Uniónak öt fő intézménye van: a Tanács, a Bizottság, az Európai Parlament, a Bíróság és a Számvevőszék.

- Az **Európai Tanács** (*European Council*) az EU-tagállamok állam- és kormányfőinek évente legalább kétszer ülésező testülete. A csúcsertekezletre minden elnökségi időszak végén kerül sor, rendkívüli üléseket pedig egy-egy konkrét kérdés megvitatása céljából hívnak össze. Az Európai Tanács nem rendelkezik formális jogosítványokkal, mégis ez a testület hozza a legfontosabb politikai és stratégiai döntéseket. Az állam- és kormányfők egyetértéssel (konszenzus) határoznak, minden tagállamnak egy szavazata van. A rendes üléseken hozott döntéseket az ülést követően kiadott ún. elnökségi következtetések foglalják össze.

Az Európai Unió **Tanácsa** (*Council of the European Union*) az Európai Unió kormányközi alapon működő, jogszabályalkotó és döntéshozó szerve. Összetétele változó: az általános kérdéseket a külügyminiszterekből álló ún. Általános Ügyek Tanácsa (*General Affairs Council*) tárgyalja, a speciális kérdésekben (pl. mezőgazdasági, közlekedési) a szakminiszterekből

álló Miniszterek Tanácsa dönt. Kiemelkedő jelentőségű ügyekben a Tanács munkájában mind a külügyminiszterek, mind az érintett szakminiszterek részt vesznek. (Ezt nevezik jumbo Tanácsnak.) Az ún. tanácsi munkacsoportok, a COREPER és a Tanács Főtitkársága készítik elő és segítik a munkát.

- Az **Európai Bizottság** (*European Commission*) az EU egyik legfontosabb, a tényleges „végrehajtó hatalmat” gyakorló szerve. Székhelye alapján „brüsszeli Bizottság”-ként is emlegetik. A Bizottság kifejezéssel egyaránt jelölik a ma 20 tagú irányító testületet, valamint annak hatalmas apparátusát. Valamennyi tagállam biztossal rendelkezik: a nagyobbak (Franciaország, Nagy-Britannia, Olaszország, Spanyolország, Németország) két-két fővel, míg a kisebbek egy-egy fővel. A Bizottság fontos szerepet játszik a döntéshozatalban: állásfoglalásokat és javaslatokat dolgoz ki, a Tanács felhatalmazása alapján és saját hatáskörében jogszabályokat bocsát ki, valamint őrökdi a szerződések végrehajtásán.
- Az **Európai Parlament** (*European Parliament*) az EU tagországainak képviselőiből álló, ma 626 tagot számláló intézmény. A képviselőket a tagállamokban a nemzeti jogrendszernek megfelelően, közvetlenül választják 5 évre. A képviselők politikai frakciókba tömörülve képviselik érdekeiket. Az Európai Unióban a legfőbb döntéshozó és jogalkotó szerv a Tanács, így az Európai Parlament a nemzeti parlamentektől eltérő hatáskörrel rendelkezik. En-

nek ellenére az Európai Parlament a döntéshozatalban egyre fontosabb szerepet játszik. Attól függően, hogy milyen eljárásról van szó, a Parlament akár meg is vétőzhatja a Tanács döntését. Plenáris üléseinek székhelye Strasbourg, a parlamenti bizottságok viszont többnyire Brüsszelben működnek.

- Az **Európai Bíróság** (*European Court of Justice*) az EU luxembourgi székhellyel működő egyik fő intézménye. A Bíróság 15 bíróból áll, minden tagállam egy-egy bírát jelöl. Feladata egyrészt konkrét ügyekben való állásfoglalás, másrészt az alapszerződések és az EK-jog értelmezése, a közösségi jog egységes alkalmazásának biztosítása.
- A **Számvevőszék** (*Court of Auditors*) Független testület, melyben minden tagállam 1-1 taggal képviselteti magát. Feladata az EU szervei, elsősorban a Bizottság gazdálkodásának ellenőrzése. Székhelye Luxembourg.

JOGHARMONIZÁCIÓ

Az a tevékenység, melynek keretében az EU tagországai a nemzeti jogszabályaikat közelítik egymáshoz, illetve az EU jogszabályaihoz. A jogharmonizáció minden csatlakozni kívánó ország számára kötelező.

(ALAPVETŐ) JOGSZABÁLYTÍPUSOK

Az Európai Unióban a három pillérrel belül eltérő a döntéshozatal, így a kibocsátott jogszabályok is különbözőek. Az Európai Közösséget létrehozó Római Szerződés felhatalmazza a Tanácsot és a Bizottságot arra, hogy feladataik teljesítése érdekében *irányelveket, rendeleteket és határozatokat* alkossanak. E három, kizárólag az első pillérben alkalmazott jogszabály közötti különbséget az adja, hogy kit és milyen mértékben kötelez a jogszabály.

- A **rendelet** (regulation) kötelező jogszabály: minden tagországra általánosan érvényes, anélkül hogy a nemzeti jogba külön át kellene emelni (közvetlen hatály).
- Az **irányelv** (directive) a Tanács vagy a Bizottság által kiadott jogszabály. Általában valamennyi tagállam számára előír bizonyos kötelezettséget, elérendő célokat, de a teljesítés módját a tagország belső jogszabályalkotására bízta. Az irányelvek szabályait a tagállamoknak be kell építeniük a nemzeti jogrendjükbe. Ez azt jelenti, hogy az irányelvnek megfelelő jogszabályt kell alkotni, vagy pedig a nemzeti jogszabályokat módosításokkal hozzá kell igazítani a közösségi normákhoz.
- A **határozat** (decision) meghatározott címzetteknek szóló, általában konkrét ügyekre vonatkozó jogszabály, amely teljes egészében kötelezi címzettjeit (tagállamokat, természetes, illetve jogi személyeket).

Nem kötelező erejű jogforrás az *ajánlás és a vélemény*.

- Az **ajánlás** (recommendation) olyan nem kötelező erejű jogi aktus, mely cselekvési és magatartási elvárásokat fogalmaz meg címzettje felé, és amelyet a közösségi jogban eljáró nemzeti bíróságoknak figyelembe kell venniük.
- A **vélemény** (opinion) szintén nem kötelező erejű jogforrás, egy állásfoglalást rögzít, melynek kiadása gyakran kérésre történik.

A második és harmadik pillérben kormányközi együttműködés keretében születnek a döntések, a Tanácsnak kiemelkedő szerep jut. Mindkét pillérben *közös akciók és közös álláspontok*, valamint a közös kül- és biztonságpolitika területén az Amszterdami Szerződés hatálybalépése óta *közös stratégiák* elfogadásával valósítják meg a tagállamok a céljaikat.

KOHÉZIÓ

A kohéziós politika célja a Közösség gazdasági és szociális összetartásának erősítése, a Közösség egészének harmonikus fejlődése és különösen a különböző régiók közötti különbségek mérséklése, a kevésbé előnyös helyzetű régiók elmaradottságának leküzdése érdekében. Ezt a célt szolgálja a Közösség **Kohéziós Alapja**, melynek célja a környezetvédelem és a közlekedési infrastruktúra fejlesztésének támogatása azon tagállamoknál, ahol az 1 főre jutó vásárlóerő-paritáson számított GDP 1992-ben a közösségi átlag 90%-a alatt volt (Görögország, Írország, Portugália és Spanyolország).

KONVENT

A létrehozását szentesítő, 2001. decemberi laekeni nyilatkozatot követően a „tanácskozó gyűlés” 2002. február 28-án alakult meg azzal a céllal, hogy választ találjon az Unió politikai és intézményes jövőjével kapcsolatos kérdésekre, és előkészítse a következő Kormányközi Konferenciát. A testület létrehozását egyrészt a közelgő bővítés indokolta, másrészt az uniós intézmények működésével szemben tanúsított növekvő elégedetlenség. A Konventben a 15 tagország és a 13 tagjelölt 105 képviselője vesz részt, élén egy 12 tagú elnökséggel, melynek vezetője Valéry Giscard d'Estaing volt francia államfő, a két alelnök pedig Giuliano Amato volt olasz és Jean-Luc Dehaene volt belga miniszterelnök. A tervek szerint a testület munkájának eredményeként akár egy közös európai alkotmány is megszülethet.

KONVERGENCIAKRITÉRIUMOK

Azon feltételek összefoglaló neve, amelyek alapján eldöntik, hogy mely tagország vehet részt az EMU harmadik szakaszában, a Gazdasági és Monetáris Unióban. A kritériumok az inflációra, a kamatlábra, a költségvetési deficitre, az államadósság GDP-hez viszonyított arányára, valamint az árfolyamstabilitásra írnak elő bizonyos mértékeket.

KOPPENHÁGAI KRITÉRIUMOK

Ahhoz, hogy az Európai Megállapodást aláírt kelet-közép-európai országok az EU tagjai legyenek, az alábbi, az Európai Tanács 1993 júniusi, koppenhágai ülésén csatlakozási kritériumként megfogalmazott feltételeknek kell teljesülniük:

1. a demokráciát, a jogállam és az emberi jogok érvényesülését garantáló intézmények stabilitása; a kisebbségi jogok tiszteletben tartása és védelme,
2. működő piacgazdaság; annak a képességnek a megszerzése, hogy az adott ország meg tudjon birkózni az Unión belül érvényesülő versenyviszonyokkal és piaci erővel,
3. a tagsággal járó kötelezettségek, különösen a politikai, gazdasági és pénzügyi unió célkitűzéseinek vállalása (az *acquis communautaire* átvételére való képesség),
4. az Unió alkalmas legyen új tagok befogadására.

KORMÁNYKÖZI KONFERENCIA

(Intergovernmental Conference - IGC)

A Kormányközi Konferencia összehívását a Tanács kezdeményezheti azon esetekben, amikor jelentős változásokat kell előkészíteni. A tárgyalássorozaton a szuverén tagállamok kormányainak képviselői vesznek részt, akik döntést csak konz

szenzussal hozhatnak, amelyet az Európai Tanács után a tagállamok parlamentjeinek is jóvá kell hagyniuk.

KÖLCSÖNÖS ELISMERÉS

Tulajdonképpen a jogharmonizáció egyik sajátos esete. A kölcsönös elismerés annak megnyilvánulása, hogy a tagállamok minőségi, egészségügyi stb. előírásai egyenrangúak. A kölcsönös elismerés alapján írta elő az Európai Bíróság, hogy egy olyan terméket, amelyet valamelyik tagországban jogszerűen állítanak elő, akkor is forgalomba lehet hozni egy másik tagországban, hogyha e termék az ottani előírásoknak nem felel meg. A kölcsönös elismerés révén úgy is elérhetők az egységes belső piac céljai, hogy a tagországoknak nem kell hosszadalmas jogszabályalkotással bajlódniuk.

KÖZÖS AGRÁRPOLITIKA

(*Common Agricultural Policy – CAP*)

Az 1962-ben létrehozott közös politika jelentősége abban áll, hogy a mezőgazdaság teljes kérdéskörét kivonták a tagállamok saját hatásköréből, és azt közösségi szintre emelték. A Közös Agrárpolitika elsődleges céljai a mezőgazdasági termelékenység növelése, a mezőgazdaságból élők életszínvonalának emelése, az agrárpiacok stabilitása, a mezőgazdasági ellátás megfelelő mennyiségű, minőségű és árszínvona-

lú biztosítása és a vidék fejlesztése. Bár létrehozása óta már számos változtatáson ment keresztül, régóta napirenden van a Közös Agrárpolitika átfogó reformja.

KÖZÖS KÜL- ÉS BIZTONSÁGPOLITIKA

(*Common Foreign and Security Policy – CFSP*)

A közös kül- és biztonságpolitika az Európai Unió második, kormányközi jelleggel működő pillérét jelenti, melynek legfontosabb célja az EU függetlenségének, alapvető érdekeinek és közös értékeinek védelme. Jelenleg érvényes döntéshozatali rendjét és eszközrendszerét az 1993 novemberében életbe lépett Maastrichti Szerződés V. fejezete szabályozza. Az Amszterdami Szerződés életbelépését követően kibővült a CFSP eszköz- és intézményrendszere: sor került a közös kül- és biztonságpolitika fő képviselőjének (Mr. CFSP) – aki egyben a Tanács Főtitkára – megválasztására és egy tervező-elemző egység felállítására.

KÖZÖSSÉGI PROGRAMOK

Az Európai Unió közös politikáinak megvalósítását célzó, általában 4–6 évre létrehozott programok. Közösségi programok nagyon sok területen működnek: léteznek ifjúsági, egészségügyi és szociális, kulturális, energia-, környezetvédelmi, kutatásfejlesztési, adózási, belső piaci integrációs stb. programok. A közösségi programokban, megfelelő pénzügyi hozzájárulás mellett, Magyarország is részt vehet. Ennek megfelelően 1997. szeptember 1. óta folyamatosan kapcsolódtunk be az egyes programokba.

KÖZÖSSÉGI KEZDEMÉNYEZÉSEK

A Bizottság által kidolgozott, a strukturális alapokat kiegészítő programok, melyeket a tagállamok nemzeti szinten hajtanak végre. A 2000 és 2006 közötti költségvetési időszakban a következő közösségi kezdeményezések működnek:

- EQUAL: határon átnyúló együttműködés a munkaerővel kapcsolatos esélyegyenlőtlenség és diszkrimináció felszámolása, megakadályozása érdekében,
- INTERREG: a határon átnyúló, régiók közötti együttműködések támogatása a harmonikus, kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődés érdekében,
- LEADER: a vidékfejlesztés támogatására,
- URBAN: a nagyvárosok gazdasági és szociális fejlesztésére, a fenntartható városi fejlődés elősegítésére.

KÖZÖSSÉGI VÍVMÁNYOK ÁTVÉTELÉNEK NEMZETI PROGRAMJA (ANP)

A tagjelölt országok fogalmazzák meg, majd kormányaik fogadják el ezt az intézkedéscsomagot, mely az acquis communautaire átvételének és alkalmazásának, a tagság feltételei teljesítésének menetrendjét tartalmazza. Az ANP az 1998-ban a Bizottság által kidolgozott Csatlakozási Partnerség feladatait és prioritásait követi, rövid és középtávú célokat fektet le, megnevezi a felelős tárcákat, valamint megjelöli a határidőket és a szükséges forrásokat. A stratégiai irányvonalat „Az európai felzárkózás stratégiája – a Kormány gazdasági stratégiájának koncepcionális alapjai” című dokumen-

tum fekteti le, amit a magyar kormány 1999-ben fogadott el. Az országjelentésekben a nemzeti programot és annak végrehajtását is értékeli az Európai Unió.

KÖZVETLEN VÁLASZTÁS

Az Európai Parlament képviselőit 1979 előtt a nemzeti parlamentek delegálták, azóta a tagállamokban közvetlenül, az általános parlamenti választásokhoz hasonlóan, az állampolgárok választják őket, ötéves időtartamra.

LETELEPEDÉSI SZABADSÁG

Annak lehetővé tétele, hogy az EU állampolgárai más tagországokba átköltözhessenek, és ott ipari, mezőgazdasági vállalkozásba fogjanak, vagy szellemi szabadfoglalkozásúként keressék kenyerüket. Bár 1970. január 1-je óta elvileg tilos volt a korlátozása, a foglalkozások gyakorlásának országonként eltérő feltételei miatt ez nem valósult meg. A szakképesítésék és diplomák kölcsönös elismerésének szabályozásával ez az akadály 1992 végéig a legtöbb szakma esetében elhárult.

LIBERALIZÁCIÓ

A gazdasági szereplők szabadságát, esetünkben az országok közötti szabad versenyt fékező előírások (pl. vámok, mennyiségi korlátozások) lebontása.

LUXEMBOURGI CSOPORT

A csatlakozásra váró államok közül ide soroljuk Ciprust, Csehországot, Észtországot, Lengyelországot, Magyarországot és Szlovéniát. Ez a csoport arról kapta elnevezését, hogy ezen hat ország vonatkozásában az Európai Unió az első körben, 1997 decemberében, a luxembourgi csúcson döntött a csatlakozási tárgyalások megkezdéséről.

MAASTRICHTI SZERZŐDÉS

Az Európai Uniót létrehozó szerződés népszerű neve. 1992. február 7-én írták alá a dél-hollandiai Maastricht városában, és a tagállami ratifikációkat követően 1993. november 1-jén lépett életbe.

MINŐSÍTETT TÖBBSÉG

Az a szavazati arány, mely az Európai Tanácsban bizonyos döntések elfogadásához szükséges, (ez jelenleg a 87 szavazatból 62 igen), továbbá előírják, hogy a kellő számú szavazatnak minimum hány részt vevő tagállamból kell érkeznie. Ezzel igyekeznek elkerülni azt, hogy a kisebb tagállamok hátrányban legyenek. Korábban az egyhangúság volt a leggyakoribb szavazási eljárás, az Európai Unió azonban törekszik a minősített többségi szavazás minél szélesebb körű kiterjesztésére.

NETTÓ BEFIZETŐ/

NETTÓ HASZONÉLVEZŐ

Azokat a tagállamokat nevezzük nettó befizetőnek, melyek nagyobb összeggel járulnak hozzá az EU központi költségvetéséhez, mint amekkorát onnan visszakapnak. Hagyományosan nettó befizetői pozícióban van Németország, Olaszország, Nagy-Britannia, Hollandia és Franciaország. Azokat a tagállamokat, melyek többet kapnak az uniós költségvetésből, mint amennyit oda befizetnek, nettó haszonélvezőknek nevezzük.

NIZZAI SZERZŐDÉS

A 2000. évi Kormányközi Konferenciát lezáró, az EU és EK Szerződéseket módosító szerződés. 2001. február 26-án írták alá, de csak a tagállamok ratifikációja után léphet majd életbe. A 2001-ben Írországbán tartott népszavazáson az ír lakosság nem támogatta a Nizzai Szerződést, ezért 2002 őszén ismételt népszavazásra kerül sor. A Szerződés elsősorban az Európai Unió intézményi és döntéshozatali reformját célozza a bővítéssel összefüggésben. Rendelkezik a Tanácsban érvényes szavazati súlyok újraosztásáról, a minősített többségi döntéshozatal további kiterjesztéséről, a Bizottság összetételének módosításáról, valamint a bővítés egyéb hatásairól.

NYUGAT-EURÓPAI UNIÓ (NYEU)

(*Western European Union – WEU*)

A szervezetet 1954-ben, az Európai Védelmi Közösség koncepciójának kudarcát követően hozták létre a Benelux államok, Franciaország, Nagy-Britannia, a Német Szövetségi Köztársaság és Olaszország. Később Portugália, Spanyolország és Görögország is csatlakozott. A szervezet eredetileg a tagállamok gazdasági, politikai és kulturális együttműködését, valamint a közös védelmet igyekezett elősegíteni, majd a közép- és kelet-európai rendszerváltást követően a válságkezelés felé fordult. Mivel a szervezet a NATO és az Európai Unió árnyékában nehezen találta helyét, az 1999. júniusi kölni csúcson döntés született a Nyugat-Európai Unió EU-ba való fokozatos beolvasztásáról. Egy 2000. novemberi döntésnek megfelelően 2001. július 1-jével a szervezet érdemi működése megszűnt, névleges felszámolásra azonban nem került sor.

PHARE-PROGRAM

A Phare az Európai Közösség kezdeményezése, melynek eredeti célja Lengyelország és Magyarország gazdaságának a felzárkóztatása volt a fejlett nyugati államok szintjére, de az elmúlt évtized alatt kiszélesedett a kedvezményezettek köre. Ma a Phare-program a közép- és kelet-európai országok számára nyújt támogatást a demokratizálódáshoz, a gazdaság átalakításához és az európai uniós csatlakozásra való felkészüléshez. A tizenhárom Phare-ország két fő csoportra osztható:

- Tíz tagjelölt ország (Bulgária, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Románia, Szlovákia, Szlovénia) csatlakozási felkészülését segíti az Európai Unió.
- Három másik ország (Albánia, Bosznia-Hercegovina, Macedónia) demokratikus és piacgazdasági átalakulásához nyújt támogatást a program.

REGIONÁLIS POLITIKA

Az EU egyik legfontosabb közös politikája, amely a régiók közötti különbségek mérséklését célozza. A regionális politika fontos eszközei a Strukturális Alapok.

RÓMAI SZERZŐDÉS(EK)

Az Európai Gazdasági Közösséget és az Európai Atomenergia Közösséget megalapító szerződések, amelyeket 1957. március 25-én írtak alá, és 1958. január 1-jén léptettek életbe. Az EGK-t létrehozó szerződés bevezető részében fogalmazódtak meg az európai integráció legfontosabb céljai (pl. az európai népek integrációja, az országok gazdasági és társadalmi előrehaladása, a foglalkoztatás növelése, a jólét emelése, a béke és a szabadság megőrzése).

SCHENGENI EGYEZMÉNY

1985-ben a luxemburgi városban állapodtak meg a Benelux-államok, Franciaország és a Német Szövetségi Köztársaság képviselői abban, hogy fokozatosan lebontják az ellenőrzést közös határaikon. Később csatlakozott a többi EU-tagország, Dánia, Írország és Nagy-Britannia kivételével. Az eredeti

határidő 1990 eleje lett volna, de ezt többször módosították, és végül 1995 májusában lépett életbe. A Schengeni Egyezmény azzal jár, hogy az azt aláíró országok külső határainál viszont igen szigorú ellenőrzést valósítanak meg. Az Amszterdami Szerződés a Schengeni Egyezményt az EK jogszabályainak szintjére emelte, így az átkerült az EU első pillérébe, az Egyesült Királyság és Írország viszont továbbra is fenntarthatja önálló határellenőrzési rendszerét, és Dánia is eldöntheti, alkalmazza-e a schengeni acquis-t. A később csatlakozó országok számára azonban elvileg kötelező lesz az átvétele.

SOROS ELNÖKSÉG

Az Európai Unió Tanácsának elnökségét jelöli, melyet egy-egy tagállam tölt be féléves időtartamra. A soros elnökség szerepe jelentős, számos területre kiterjed, hiszen amellet, hogy az Unió külső képviselőjében főszerepet játszik, mindig az elnökség hívja össze a Tanácsot, elnököl a Miniszterek Tanácsában és egyéb testületekben, gondoskodik a szavazásról, aláírja a megszületett döntéseket. A tárgyalásra kerülő kérdések összeállítása is az elnökség feladata, így befolyásolhatja a napirendre kerülő ügyeket. 2002 első félévében Spanyolország, a második félévben Dánia látja el a soros elnökség tisztjét, majd 2003-ban Görögország és Olaszország váltja egymást. A bővítéssel várható a jelenlegi rendszer megreformálása.

STRUKTURÁLIS ALAPOK

Az Európai Szociális alap, az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap Orientációs része, a Regioná-

lis Fejlesztési Alap és a Halászati Orientációs Alap közös elnevezése, a közös regionális politika pénzügyi eszközei. Feladatuk az Unión belüli fejlettségbeli különbségek csökkentése, a kohézió megteremtése. Nem tartozik a strukturális alapok közé, de hasonló célt szolgál a Kohéziós Alap.

SZUBSZIDIARITÁS

A szubszidiaritás elve szerint minden döntést azon a lehető legalacsonyabb szinten kell meghozni, ahol az optimális informáltság, a döntési felelősség és a döntések hatásainak következményei a legjobban láthatók és érvényesíthetők. Eszerint a Közösségre csak azokat a jogköröket ruházzák át, amelyeket hatékonyabban lehet közösségi szinten gyakorolni, mint a függetlenül eljáró tagállamok vagy a régiók útján.

TAGJELÖLT ORSZÁGOK

Tagjelölt országoknak nevezzük mindazon államokat, melyek felvételi kérelmet nyújtottak be az EK-hoz, és a jövőbeli felvételről kedvező döntés született.

TANÁCS (I. intézmények)

TÁRGYALÓ FELEK

Az Európai Unió részéről a tárgyaló fél az Európai Bizottság, fő felelős a bővítési főbiztos. A főtárgyalói posztot pedig a bővítési főigazgató látja el. A csatlakozási tárgyalások vezetője magyar részről a külügyminiszter. Sajátos módon hazánk esetében elkülönül a tárgyaló delegáció vezetőjének és a főtárgyalónak a posztja, amit a brüsszeli magyar EU-képviselő vezetője lát el. A tárgyalásokon képviselendő álláspontok kialakításáért a Külügyminisztérium Integrációs és Külgazdasági Kapcsolatok Államtitkárságának (IKÁT) vezetője felelős. A tárgyaló delegációnak tagja az IKÁT, a tárcák, a Miniszterelnöki Hivatal és a Magyar Nemzeti Bank képviselője. A Külügyminisztérium IKÁT Koordinációs Főosztálya felel a titkársági feladatok ellátásáért.

TÁRSULÁS

Sajátos jogviszony az EK és a kívülálló országok között. A társulási szerződésben a felek kedvezményeket biztosítanak egymásnak. Ezek lehetnek egyoldalú vagy kölcsönös kedvezmények. A társulás – a helytelen szóhasználattal („társult tag”) ellentétben – nem tagsági viszony. A kelet-közép-európai országokkal kötött társulási megállapodásban azonban szerepel annak elismerése, hogy ezek az államok teljes jogú tagságra törekszenek.

TÖBBSEBESSÉGES EURÓPA

A koncepció kialakítását az indokolta, hogy a tapasztalatok szerint az Európai Unió tagállamai az integráció elmélyítésében különböző mértékben képesek és képesek részt venni. A többsebséges Európa elve szerint a felkészültebb tagállamok korábban érhetik el az integráció magasabb fokát, mint a kevésbé felkészültek.

TRANSZEURÓPAI HÁLÓZATOK

A közlekedés, a távközlés és az energia hálózatának széles körű, határokon átnyúló fejlesztését szolgáló programot a Maastrichti Szerződés hozta létre. Elsődleges cél a már működő, nemzeti hálózatok összekapcsolása, nagyobb hálózatba szervezése, a hiányzó szakaszok pótlása, a periférián található régiók bevonása, ezzel a szolgáltatások olcsóbbá és biztonságosabbá tétele. Fontos a közösségi hálózatok további kiterjesztése Közép- és Kelet-Európa, valamint a mediterrán térség felé.

TROJKA

Az Amszterdami Szerződést megelőzően Trojka alatt a Tanács előző, aktuális és következő soros elnökét értették. Jelenleg az aktuális soros elnök mellett a Trojka tagja a Tanács főtárcára (Mr. CFSP) és a Bizottság külkapcsolatokért felelős tagja. A triumvirátus elsősorban a külkapcsolatokban képviseli az EU-tagállamokat.

UNIÓS ÁLLAMPOLGÁRSÁG

Az uniós állampolgárság intézményét a Maastrichti Szerződés hozta létre. Az EU-tagállamok polgárai eredeti állampolgárságuk mellett ún. uniós állampolgársággal is rendelkeznek, ami többletjogokat biztosít a számukra. Az Unió állampolgára az EU bármelyik országában szabadon mozoghat, utazhat és tartózkodhat, a lakóhelye szerinti tagállamban részt vehet a helyhatósági és az európai parlamenti választásokon, sőt akár jelöltként is indulhat és megválasztható. Az Unión kívüli országokban igénybe veheti bármelyik másik EU-tagállam diplomáciai és konzuli testületeinek védelmét,

amennyiben saját országának helyben nincs képviselője, valamint petíciót nyújthat be az Európai Parlamenthez, és jogorvoslatért fordulhat az Európai Ombudsmanhoz.

ZÖLD KÖNYV

Vitaindító dokumentum, melyet az Európai Bizottság ad ki. Célja rámutatni egy adott ágazat legfontosabb megoldatlan kérdéseire, és felhívni az ágazat szereplőit az állásfoglalásra. A Zöld Könyv alapján vita indul el, melynek kezdeményezéseit, következtetéseit a Bizottság figyelembe veszi későbbi előterjesztései kidolgozásánál.

Fontosabb rövidítések

ACP-országok

Afrikai, Karib-tengeri és csendes-óceáni térség országai, a Loméi Egyezmény részesei

(African, Caribbean and Pacific Countries)

ANP

A közösségi vívmányok átvételének nemzeti programja

ARE

Radikálisok Európai Szövetsége frakció az Európai Parlamentben

BIS

Nemzetközi Fizetések Bankja
(Bank for International Settlements)

CAP

Közös Agrárpolitika – KAP
(Common Agricultural Policy)

CEC

Az EK Bizottsága
(Commission of the European Communities)

CEECs

Közép- és Kelet-Európai Országok
(Central and Eastern European Countries)

CEFTA

Közép-európai Szabadkereskedelmi Megállapodás
(Central European Free Trade Association)

CELEX

A Közösség interneten elérhető jogtára

CEN

Európai Szabványügyi Bizottság
(Comité Européen de Normalisation)

CENELEC

Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság
(Comité Européen de Normalisation Électrotechnique)

CFSP

Közös Kül- és Biztonságpolitika – KKBP
(Common Foreign and Security Policy)

COCOM

Multilaterális Exportellenőrzési Koordináló Bizottság
(Coordinating Committee for Multilateral Export Controls)

COREPER

Állandó Képviselők Tanácsa
(Comité des Représentants Permanents)

DG

Főigazgatóság *(Directorate General)* az Európai Bizottság szervezeti egysége(i)

EAGGF

Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap
(European Agricultural Guidance and Guarantee Fund)

EBESZ

Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet. Az 1975-ben létrehozott Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet (EBEÉ) 1994-ben alakult át szervezetté. Célja az emberi jogok tiszteletben tartatása, a különféle feszültségek feloldása, a fegyveres konfliktusok megelőzése és válságkezelés Európában.

EBRD

Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank
(European Bank of Reconstruction and Development)

EC

Európai Közösség (*European Community*)

ECB

Európai Központi Bank
(*European Central Bank*)

ECH

Energia Charta

ECOFIN

Gazdasági és Pénzügyminiszterek
Tanácsa
(*Council of Economic and Finance
Ministers*)

ECU

Európai elszámolási egység; az Európai
Monetáris Rendszer keretében 1979-ben
létrehozott közös (ún. kosárelszámolási
egység) (*European Currency Unit*)

EDF

Európai Fejlesztési Alap
(*European Development Fund*)

EDN

Nemzetek Európája frakció az Európai
Parlamentben

EEA

Európai Gazdasági Térség
(*European Economic Area*)

EFTA

Európai Szabadkereskedelmi Társulás,
melyet 1960-ban hoztak létre, az EK/
EU bővítésével mára négy tagja maradt:
Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc.
(*European Free Trade Association*)

EGT

Európai Gazdasági Térség, mely az EK
és az EFTA országait tömöríti a négy
szabadságot megvalósító közös piac-
cá (a mezőgazdaság kivételével).

EIB

Európai Beruházási Bank
(*European Investment Bank*)

EIF

Európai Beruházási Alap
(*European Investment Fund*)

EK

Európai Közösség

ELDR

Európai liberális és demokrata pártok
frakciója az Európai Parlamentben

EMI

Európai Monetáris Intézet
(*European Monetary Institute*)

EMR

Európai Monetáris Rendszer
(*European Monetary System – EMS*)

EMU

Gazdasági és Monetáris Unió
(*Economic and Monetary Union*)

EP

Európai Parlament (*European Parliament*)

EPC

Európai Politikai Együttműködés – EPE
(*European Political Cooperation*)

ERM

Valutaárfolyam-rendszer
(*Exchange Rate Mechanism*)

ESC

Gazdasági és Szociális Bizottság
(*Economic and Social Committee*)

ESDP

Közös Európai Biztonság- és Védelem-
politika – KEBVP
(*European Security and Defence Policy*)

ESF

Európai Szociális Alap
(*European Social Fund*)

ESZAK

Európai Szén- és Acélközösség

ET

Európa Tanács (nem EU-s intézmény!)

EU

Európai Unió (*European Union*)

EUA

Európai elszámolási egység
(*European Unit of Account*)

EURATOM

Európai Atomenergia Közösség

EUREKA

Európai Kutatási Koordinációs Iroda

EURES

Európai munkaügyi szolgálat, mely információkat és munkalehetőségeket kínál az EU-tagországok állampolgárainak
(*European Employment Services*)

EUROPOL

Európai Rendőrségi Hivatal

EUSZ

Az Európai Uniót létrehozó szerződés

FEOGA

Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciális Alap – EMOGA
(*Fonds Européen d'Orientation et de Garantie Agricole*)

G7

A Hetek Csoportja (*Group of Seven*)

A gazdaságilag legfejlettebb hét ország csoportja

GATT

Általános Vámtarifa- és Kereskedelmi Egyezmény
(*General Agreement of Tariffs and Trade*)

GDP

Bruttó hazai termék
(*Gross Domestic Product*)

GNP

Bruttó nemzeti termék
(*Gross National Product*)

GMU

Gazdasági és Monetáris Unió
(*Economic and Monetary Union – EMU*)

GSP

Általános Preferencia Rendszer
(*Generalized System of Preferences*)

GUE

Európai Egyesült Baloldal frakciója az Európai Parlamentben

IGC

Kormányközi Konferencia
(*Intergovernmental Conference*)

IMF

Nemzetközi Valutaalap
(*International Monetary Fund*)

ISPA

Az előcsatlakozási szakaszban lévő országok strukturális felzárkózását segítő eszköz
(*Instrument for Structural Policies for Pre-Accession*)

JHA

Bel- és Igazságügyi Együttműködés
(*Justice and Home Affairs*)

NATO

Észak-atlanti Szerződés Szervezete
(*North Atlantic Treaty Organization*)

NI

az Európai Parlament független képviselőinek frakciója (*Non inscrite*)

NYEU

Nyugat-európai Unió
(*Western European Union – WEU*)

OECD

Gazdasági Együttműködés és Fejlesztés Szervezete
(*Organisation for Economic Cooperation and Development*)

PHARE

A Phare-program az Európai Unió Közép- és Kelet-Európát támogató programja
(*Poland-Hungary: Assistance for Restructuring the Economy*)

PPE

Európai Néppártok (kereszténydemokrata) frakciója az Európai Parlamentben

PSE

Európai Szociáldemokrata Pártok frakciója az Európai Parlamentben

SAPARD

Az előcsatlakozás szakaszában lévő országok mezőgazdasági és vidékfejlesztési felzárkózását segítő támogatás
(*Community Support Regulation for Pre-Accession Measures for Agriculture and Rural Development*)

SEA

Egységes Európai Okmány
(*Single European Act*)

SIS

Schengeni Információs Rendszer, az Egyezményhez kapcsolódó számítógépes adatbázis és hálózati rendszer, melynek központja Strasbourgban van
(*Schengen Information System*)

TACIS

Technikai segítségnyújtás a Független Államok Közössége (a SZU volt tagköztársaságai) és Mongólia részére
(*Technical Assistance for the Commonwealth of Independent States*)

TEN

Európát átszelő energia-, út- és távközlési hálózatok
(*Trans-European Networks*)

UFE

Unió Európáért (Európai demokraták és Forza Europa) frakció az Európai Parlamentben

V

Zöldek frakciója az Európai Parlamentben

VAT

Hozzáadott-érték adó
(*Value-Added Tax*)

WEU

Nyugat-európai Unió – NYEU
(*Western European Union*)

WTO

Kereskedelmi Világszervezet
(*World Trade Organization*)

YES

Fiatalok Csereprogramja
(*Youth Exchange Scheme*)